

МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Як показує світова практика, митна політика має значний вплив на функціонування економіки та загальний рівень життя суспільства. Вона відіграє важливу роль у вирішенні завдань, пов'язаних із захистом національних економічних інтересів держави та її громадян.

У статті 5 Митного кодексу України зазначається, що державна митна політика - це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики [1].

Оскільки Україна обрала вектор євроінтеграції, впровадження змін до українського законодавства у сфері митної політики відповідно до європейських норм набуло серйозного значення.

Визначальним кроком на шляху інтеграційних процесів до європейської спільноти стала Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка набула чинності 1 вересня 2017 року. Одним з основних зобов'язань України за умовами Угоди було наближення митного законодавства до норм ЄС:

- впровадження певних положень Митного кодексу ЄС до законодавства України;

- приєднання до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 20 травня 1987 року та Конвенції про єдиний режим транзиту від 20 травня 1987 року зі змінами;

- впровадження положень Регламенту Ради ЄС щодо захисту та митного контролю за дотриманням прав інтелектуальної власності;

- впровадження авторизованих економічних операторів.

За Звітом про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [2] за 2015–2020 рр. Україна у сфері митного регулювання реалізувала лише 45% покладених на неї зобов'язань, що є не досить задовільним результатом.

Новим поштовхом у процесі євроінтеграції стало рішення Європейської Ради про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі.

На початку лютого 2023 року Єврокомісія опублікувала Висновок щодо заявки України на членство в ЄС. У ньому була представлена оцінка

відповідності і митного законодавства країни вимогам ЄС: «Україна має хороший рівень підготовки у сфері Митного союзу. Україна підключена до загальної митної інформаційної системи ЄС (Common Communication Network) і використовує Нову Комп'ютеризовану Транзитну Систему (NCTS). Україна є частиною Конвенції про спільний транзит, яка на 100% базується на системі транзиту Союзу. Незважаючи на те, що митне законодавство в більшості своїй наближене, воно потребує певного подальшого узгодження з актами законодавства ЄС. Покращення адміністративної спроможності в ІТ-секторі має бути пріоритетним. Для покращення імплементації та виконання митного законодавства, яке відповідає вимогам ЄС, знадобляться певні зміни поточних процедур і методів роботи в деяких сферах діяльності» [3].

Загалом до змін у митній політиці України в ході євроінтеграції можна віднести:

- зміна певних положень у Митному кодексі України відповідно до Митного кодексу ЄС;
- приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту, що значно спрощує митне оформлення транзиту між країнами-учасниками;
- впровадження програми авторизованих економічних операторів (АЕО);
- підключення до загальної митної інформаційної системи ЄС (CCN) та використання Нової Комп'ютеризованої Транзитної Системи (NCTS).

На цьому реформування митного законодавства України не закінчується. Державі треба ще здійснити низку перетворень задля повної відповідності всім вимогам ЄС:

- остаточно узгодити митне законодавство України із законодавством ЄС (необхідно привести близько 20% правової бази в митній сфері у відповідність до правил ЄС та узгодити Митний кодекс України з Митним кодексом ЄС);
- удосконалити захист прав інтелектуальної власності;
- збільшити використання програми АЕО для успішного оцінювання та взаємного визнання з програмою АЕО ЄС;
- розвинути та вдосконалити митні ІТ-системи.

Отже, митна політика України зазнала чималих змін і продовжує вдосконалюватися під впливом євроінтеграційних процесів. Оскільки Україна прагне стати повноцінним членом Європейського Союзу, виконання вимог щодо трансформації митної політики є одним із головних пріоритетів країни. Надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС стало новим етапом реформування її митної політики. У зв'язку із цим налагодження митного регулювання шляхом гармонізації нормативно-правової бази країни з відповідним законодавством ЄС є надзвичайно важливим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Митний кодекс України. Офіційний веб-портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 25.03.2023).
2. Звіти про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu> (дата звернення: 31.03.2023).
3. Analytical Report following the Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union – European Sources Online. European Sources Online. URL: <https://www.europeansources.info/record/analytical-report-following-the-commission-opinion-on-ukraines-application-for-membership-of-the-european-union/> (дата звернення: 31.03.2023).